

Proiectul

Vlaicu Golcea (concept / sound-design) | vlaicugolcea.ro

Cum ajungi să nu mai ieși din camera ta?

Cum este să te intereseze lumea dar să nu mai poți face parte din ea? De ce o cameră poate fi o locație plauzibilă pentru câțiva ani? Cum s-a ajuns aici? Există vinovați? Unde și ce este defapt liberul arbitru? Familia? Internetul? Ce este aia o relație? Unde ne terminăm noi și avem loc de ceilalți?

Instalația noastră nu oferă răspunsuri teziste ci doar provoacă un atac pe mai multe căi senzoriale. Hikikomori este o instalație performativ-vizual-auditivă care are ca punct de plecare piesa de teatru omonimă scrisă de dramaturgul austriac Holger Schober și tradusă în română de Ciprian Marinescu. Ea se referă la fenomenul social cunoscut mai ales în Japonia care se manifestă prin retragerea persoanelor din societate (majoritar a tinerilor) și continuarea existenței într-o singură cameră.

Instalația noastră își propune să plonjeze într-o manieră artistică în camera și în intimitatea unui Hikikomori. Mediile mixte de expresie și de procedee artistice (sculptură din materiale reciclate, readymade-uri, instalație video multi-canal, instalație de sunet, prezență performativă live) ar trebui să concureze la subiectivizarea cazului uman prezentat. Dincolo de reclusiunea „reală” ne interesează aura afectivă și versiunea subiectivă a unei cronologii de viață de acest tip.

Prezența tehnologiei actuale (calculator+internet) facilitează crearea unui nou mediu de comunicare (poate singurul...) cu o lume exterioară ce poate fi deopotrivă onirică sau reală. Deschidem astfel o discuție despre nevoia de comunicare în cadrul unui comportament care este privit de către o mare majoritate ca fiind unul de tip autist, emfazând faptul că ea este doar redirecționată și nu suprimată. Hikikomori are nevoie să vorbească cu el însuși și cu o parte „aleasă” de el dintre ceilalți. Viața interioară capătă dimensiuni hiperbolice, fiind amplificată și implicit prezervată de fire-wall-urile protectoare auto-create: camera în care locuiește și internetul filtrat subiectiv.

Instalația noastră are două vieți: Una de „simeză”, ca operă audio-vizuală de sine stătătoare și una performativă, în care ea va fi populată de prezența live a Nicoletei Lefter și de prezența audio a Ralucăi Aprodu și a lui Emil Măndănac.

Moment în care restul instalației, într-o empatie simbiotică totală devine reactiv la această prezență, formând un nou corpus, cyberorganic, o mono-macro-celulă capabilă de dorința de a încerca să comunice cu un exterior (virtual sau real...) ce pare a fi o amenințare continuă.

Cristina Milea (artist vizual / instalație, costume)

Hikikomori: altar gotic, criptă, straturi de nesiguranță, reîntorcerea în cocon.

Instalație multisenzorială: spațiul membrană-stomac invită publicul la H în cameră. Este un loc de unde nimeni nu a mai ieșit și nimeni nu a mai intrat de multă vreme, nici măcar aerul.

Baza acestei „imobilizări” între 4 pereți (care găzduiesc o peșteră scăldată în stalagmite din peturi, resturi de mâncare, ambalaje, conserve) este o expoziție-reciclare a „epidermei artificiale” pe care o promovează o societate de consum, care pune mai degrabă accentul pe ambalaj și pe reclamă decât pe beneficiile pentru individ sau pe efectele adverse. Plasticul a căpătat statutul de „organic”.

Hikikomori își clădește propriul castel, un mediu postapocaliptic (unde își supraviețuiește), se readaptează și învăță să își dezvolte alte principii și deprinderi – fenomen declanșat în Japonia, dar manifestat, la intensități diferite, în toată lumea, inclusiv în România (un teren fertil pentru adicții, în special în spațiul virtual).

Componenta contrastantă este senzualitatea pe care o degajă H, extrem de neobișnuită pentru o persoană izolată de 8 ani într-o cameră. Aluzia poate consemna permutarea din spațiul real în cel virtual, lumi care la un moment dat pot fi ușor confundate între ele sau înlocuite: cum mergi în parc să prinzi pokemoni sau te atașezi de personaje din sitcom-uri de parcă ar fi prietenii tăi din viața reală. Transformarea în hikikomori este la „o depresie distanțată”.

H este un fenomen care s-a născut și odată cu nevoia acută de adaptare la mediul virtual (sub formă de protest în fața realității neasumate) – noua dependență a umanității.



HIKIKOMORI

după Holger Schober | traducerea: Ciprian Marinescu | toate drepturile: Rowohlt Verlag GmbH



Mihai Păcurar (artist vizual / instalație video) | mihaipacurar.com

Hikikomori se retrag în sine și în spațiul lor intim, bine delimitat, renunțând la contactul direct cu societatea.

Acest contact direct este suplinit în exces pe perioada însingurării cu contactul virtual.

Internetul, televizorul, devin mediile prin care cei care refuză să mai pășească în societate, surfează în continuare, drogându-se cu imagini, proiecții, vieți paralele. Prin urmare, Hikikomori nu sunt decât extensii ale unor fenomene comune în orice societate, în fiecare din noi, în diversele tipuri de alienare și în refugiul în tehnologie. Mediul video este folosit așadar să ilustreze și să amplifice relația lui H. cu spațiul virtual, dar și să accentueze prăpastia dintre el și persoanele reale din viața sa.

Prin manipularea de tehnici video diferite, proiecții suprapuse peste spațiul real sau integrate în scenografie ca obiecte reale, principalul scop va fi stabilirea și apoi deconstrucția relației dintre spațiul real și cel imaginar, până la construirea unui univers vizual propriu al personajului.

Fenomenul

Transformarea unui individ în Hikikomori este privită ca o opțiune personală, însă ea este, de fapt, o „depresie distantă”, prea puțin conștientizată. Chiar dacă pare că este un fenomen care s-a născut odată cu nevoia acută de adaptare la mediul virtual, noua dependență a umanității, manifestată într-un spațiu propriu subiectului, marchează izolarea totală, dezorientarea și lipsa nevoii de comunicare reală cu semenii.

Deși fenomenul este de notorietate în Japonia, el s-a remarcat, la intensități diferite, în toată lumea – inclusiv în România. El trebuie interpretat ca o manifestare declanșată pe un teren fertil pentru adicții, în special cele legate de domeniul internetului, chiar dacă în spațiul românesc nu este considerat încă o problemă socială pentru că nu a căpătat amploare vizibilă sub diferite forme și ramificații diverse. Însă tehnologizarea comunicării, refuzul dialogului real cu ceilalți, opțiunea persoanelor pentru consumerism și lipsa dezbaterilor pe subiecte de izolare autoimpusă pot genera extinderea tacită și necontrolată a fenomenului.

Japonia înregistra în 2013 un număr de peste un milion de tineri care se încadrau în manifestările acestui fenomen, constituind o serioasă problemă socială. Studiile clinice și investigațiile sociologice, elaborate de specialiștii japonezi încă din 2003, au demonstrat că nu este doar un fenomen, ci și o problemă de natură medicală cauzată de o depresie profundă sau de anxietatea patologică. În Japonia, primele manifestări ale fenomenului au fost remarcate în anii '90. În Europa frecvența fenomenului a fost remarcată în Spania, Italia și Marea Britanie (sursa: BBC).

Cei mai expuși fenomenului sunt adolescenții și tinerii care termină un ciclu de învățământ (preuniversitar, universitar) și nu-și găsesc un loc de muncă sau nu-și continuă studiile, alegând să locuiască în continuare cu părinții. Opțiunea pentru izolare, refuzul implicării în activități de socializare directă, lipsa dialogului cu propria familie, derularea oricărei activități exclusiv noaptea, anxietatea continuă contribuie la dezvoltarea unui comportament depresiv. Mediul unui Hikikomori ajunge unul schizofrenic, în care realitatea nu există dincolo de spațiul propriei camere și de percepția propriei persoane.

Violența interacțiunii din activitățile de socializare, mai ales în cazul adolescenților, formele de autoritate cu care se confruntă zilnic membrii unei comunități, promovarea de către mass-media a consumerismului în defavoarea lucrurilor benefice pentru individ sunt premise care consolidează fenomenul. La toate acestea se adaugă predilecția fiecăruia pentru reclusiune sau manifestări depresive ale propriului comportament.

Toate aceste condiții nu fac decât să contribuie la extinderea fenomenului, iar inexistența unor studii în România asupra acestei posibile probleme sociale nu ascunde realitatea ei. Însă dezbaterile, fie ea și la nivel informal, asupra profilului ei, generează pe viitor conștientizarea posibilei ei extinderi. **Proiectul Hikikomori** propune familiarizarea cu acest fenomen printr-o instalație dinamică, cu care beneficiarii (tinerii și adolescenții, posibile ținte ale fenomenului, dar și familiile acestora) pot interacționa: direct, în trei spații alternative de expunere din trei orașe ale României; sau indirect, prin intermediul materialelor puse la dispoziție online pe care proiectul le va genera.